

1. Inleiding

Het doel van deze whitepaper is om docenten in het basis-, middelbaar- en voortgezet onderwijs een houvast te bieden bij het navigeren van religieuze diversiteit in de klas. Leerlingen brengen verschillende achtergronden, tradities en overtuigingen mee. Dit kan zowel verrijkend als uitdagend zijn in het dagelijks onderwijs.

In dit document worden de grootste en bekendste religies en levensbeschouwingen kort en overzichtelijk beschreven. Het gaat hierbij nadrukkelijk niet om het vaststellen van “de ware” religie of het vastleggen van een stroming in een definitie. Religie is altijd subjectief en wordt door elke gelovige op een eigen manier beleefd, ook binnen hetzelfde geloof. Het begrip religie is op zichzelf al een ondefinieerbaar begrip – iedere definitie resulteert in uitsluiting.

De whitepaper is daarom vooral bedoeld om te dienen als klein naslagwerk: een praktische basis om snel iets op te zoeken, een kort overzicht te krijgen, of om beter te begrijpen welke zaken van belang kunnen zijn in de klas – bijvoorbeeld feestdagen, kledingvoorschriften, voeding of rituelen.

Binnen de religiewetenschappelijke benadering ligt de nadruk op een waarden-neutraal buitenperspectief, waarin alle stromingen als gelijkwaardig worden behandeld. Het doel is niet om te overtuigen, maar om te leren kijken, kennen en begrijpen.

Bij het gebruik van deze whitepaper is de houding van de professional minstens zo belangrijk als de inhoud. Het gaat niet alleen om kennis hebben van, maar ook hoe je die kennis inzet in contact met leerlingen en ouders.

Belangrijke aandachtspunten zijn:

- **Wees respectvol** in alle gesprekken en interacties
- **Erken dat dogma/leefregels en praktijk kunnen verschillen:** de geleefde religie wijkt vaak af van officiële leer
- **Religie is dynamisch:** religieuze beleving kan verschillen per generatie, context en individu
- **Wees voorzichtig met definities:** begrippen zijn vaak lastig eenduidig vast te leggen
- **Wees je bewust van je eigen positie** en de invloed daarvan op je eigen perspectief.
- **Vermijd bias:** laat geen vooroordelen of voorkeuren doorklinken
- **Erken en waardeer diversiteit,** maar behandel iedere leerling gelijkwaardig
- **Stimuleer dialoog;** ga in gesprek met leerlingen en ouders, stel vragen en wees vooral nieuwsgierig!

Mayke van den Hurk, student religiewetenschappen

1. Introduction

The purpose of this whitepaper is to provide teachers in primary, secondary and higher education with guidance in navigating religious diversity in the classroom. Students bring with them a variety of backgrounds, traditions, and beliefs. This can be both enriching and challenging in daily educational practice.

This document offers concise and accessible descriptions of the largest and most well-known religions and worldviews. It is explicitly not intended to determine the “true” religion or to define a movement in strict terms. Religion is always subjective and is experienced differently by each believer, even within the same faith. The concept of religion itself is indefinable – any definition inevitably leads to exclusion.

This whitepaper is therefore primarily intended as a small reference work: a practical foundation for quickly looking up information, obtaining a brief overview, or better understanding what may be relevant in the classroom – such as holidays, dress codes, dietary requirements, or rituals.

Within the academic study of religion, the emphasis is put on a value-neutral, external perspective, in which all traditions are treated equally. The aim is not to persuade, but to observe, recognize, and understand.

When using this whitepaper, the attitude of the professional is at least as important as the content itself. It is not only about having knowledge, but also about how you can apply that knowledge in interactions with students and parents.

Key points of attention include:

- **Be respectful** in all conversations and interactions.
- **Recognize that dogma/rules and practice may differ:** lived religion often deviates from official doctrine.
- **Religion is dynamic:** religious experience can vary by generation, context, and individual.
- **Be cautious with definitions:** concepts are often difficult to define unambiguously.
- **Be aware of your own position** and the influence this has on your perspective.
- **Avoid bias:** do not let prejudices or preferences shine through.
- **Acknowledge and appreciate diversity,** but treat every student equally.
- **Encourage dialogue;** engage with students and parents, ask questions, and; be curious!

Mayke van den Hurk, student Religion Studies

2. Index – Hoe gebruik je de kaarten?

Deze whitepaper bestaat uit 10 kaarten die afzonderlijk of in samenhang gebruikt kunnen worden. De kaarten zijn bedoeld als praktische en visuele hulpmiddelen om kennis te maken met verschillende wereldreligies, je kennis bij te spijkeren of om te gebruiken als spiekbriefje.

Opbouw van de kaarten:

1. Introductiekaart: korte toelichting op het doel en gebruik van deze whitepaper
2. Indexkaart: overzicht van alle onderdelen
3. Vijf religiekaarten: telkens een overzicht van een van de vijf wereldreligies: jodendom, christendom, islam, hindoeïsme en boeddhisme
 - a. Voorkant: kennisinformatie in beknopte vorm
 - b. Achterkant: wereldkaartje¹ met spreiding van de religie en haar stromingen
4. Feestenkaart: kalender met belangrijke religieuze feestdagen
5. Begrippenkaart: verklarende lijst van veelgebruikte religieuze en levensbeschouwelijke begrippen

Volgorde en gebruik:

De kaarten zijn geordend met de Abrahamistische religies (d.w.z. jodendom, christendom en islam) vooraan, gevolgd door hindoeïsme en boeddhisme. Deze volgorde sluit aan bij hun aanwezigheid in Nederland en de historische context waarin de religies tot stand zijn gekomen².

Tegelijk is de indeling niet bedoeld als een hiërarchie: elke kaart staat op zichzelf en kan in willekeurige volgorde gebruikt of gecombineerd worden.

De feestenkaart volgt dezelfde structuur als hierboven. Om het overzicht te bewaren, zijn de feestdagen per religie gegroepeerd en binnen elke religie chronologisch geordend naar hun plaats in het jaar. Daarbij is het belangrijk te benadrukken dat veel feestdagen geen vaste datum hebben, omdat zij zijn gebaseerd op natuurverschijnselen of religieuze kalenders. Alleen het christendom maakt overwegend gebruik van de gregoriaanse kalender, terwijl het jodendom, de islam, het hindoeïsme en het boeddhisme verschillende maankalenders of combinaties van kalenders hanteren.

¹Empirische data op basis van: World Religion Database, 2025

²Islam bouwt voort op christendom en christendom bouwt voort op jodendom, boeddhisme ontstond in een hindoeïstische context.

2. Index – How to Use This Whitepaper?

This white paper consists of ten cards that can be used individually or in combination. The cards are intended as practical and visual tools to get acquainted with various world religions, refresh your knowledge, or serve as a quick point of reference.

Structure of the cards:

1. Introduction card: a brief explanation of the purpose and use of this white paper
2. Index card: overview of all components
3. Five religion cards: each providing an overview of one of the five world religions – Judaism, Christianity, Islam, Hinduism, and Buddhism
4. Celebrations card: calendar with important religious holidays
5. Glossary card: explanatory list of commonly used religious and philosophical terms

Each card contains a Dutch translation on one side and an English on the other.

Order and Use:

The cards are arranged starting with the Abrahamic religions (i.e., Judaism, Christianity, and Islam) first, followed by Hinduism and Buddhism. This order reflects their presence in the Netherlands and the historical context in which these religions emerged¹. At the same time, the arrangement is not intended as a hierarchy: each card stands alone and can be used or combined in any order.

The celebrations card follows the same structure as above. To maintain clarity, holidays are grouped by religion and, within each religion, arranged chronologically according to their place in the year. It is important to note that many holidays do not have a fixed date, as they are based on natural phenomena or religious calendars. Only Christianity predominantly uses the Gregorian calendar, while Judaism, Islam, Hinduism, and Buddhism use various lunar calendars or combinations of calendars.

¹Islam builds on Christianity and Christianity builds on Judaism, Buddhism arose in a Hindu context.

Christendom

Het christendom ontstond in de 1e eeuw in Judea en groeide uit het jodendom. Het geloof draait om het leven, de dood en opstanding uit de dood van Jezus Christus. Grote stromingen zijn het rooms-katholicisme, het protestantisme en de orthodoxie. Daarnaast zien we snelgroeïende evangelische- en pinksterbewegingen. Er zijn wereldwijd ca. 2 miljard christenen.

Ichthus

Kruis

De **Bijbel** (Oude Testament: o.b.v. TNCH en Nieuwe Testament: verhalen over Jezus en zijn eerste leerlingen)

Grieks en Aramees In het Nieuwe Testament, Latijn als taal van de vroege kerk

Messias: uitverkorene van God

de Bijbel: de Bijbel verschilt qua volgorde en Bijbelboeken per stroming.

Drie-eenheid: God wordt gezien als één wezen in drie personen; de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

Kerk, Jeruzalem, Vaticaanstad (RKK)

Sacramenten, zeven voor de RKK, protestanten meestal twee

Vasten: 40 dagen voor Pasen, orthodoxen ook veertig dagen voor Kerst

Voeding: verschilt. Traditioneel voor katholieken geen vlees op de vrijdag in de vastentijd. Voor Orthodoxen gelden strengere regels; waaronder geen vlees, vis, zuivel en oliën.

Zalig gebruik je vaak voor Kerst en Pasen in de RK, dat verwijst naar **goddelijk gelukkig**. Inclusiever is 'Fijn'.

- Mogelijk minder energie/concentratie als leerlingen meedoen met het **vasten**.
- Verder vallen de meeste schoolvakanties met christelijke feestdagen.

Christianity

Christianity arose in the first century in Judea and grew out of Judaism. The faith centers on the life, death, and resurrection of Jesus Christ. Major movements are Roman Catholicism, Protestantism, and Orthodoxy. Additionally, there are fast-growing Evangelical and Pentecostal movements. There are about 2 billion Christians worldwide.

Ichthys

Cross

The **Bible** (Old Testament: based on the Tanakh and New Testament: stories about Jesus and his first disciples)

Greek and Aramaic in the New Testament, Latin as the language of the early church

Messias: chosen one of God

The Bible: the order and books of the Bible differ per movement.

Trinity: God is seen as one being in three persons; the Father, the Son, and the Holy Spirit.

Church, Jerusalem, Vatican City (RCC)

Sacraments, seven for the RCC, Protestants two

Fasting: 40 days before Easter, Orthodox also forty days before Christmas

Food: varies. Traditionally, Catholics do not eat meat on Fridays during Lent. For Orthodox, stricter rules apply; including no meat, fish, dairy, and oils

Putting '**Happy**' in front of the celebration is an inclusive and standard way to wish somebody a happy holiday.

- Possibly less energy/concentration if students participate in **fasting**.
- Most school holidays coincide with Christian holidays.

Jodendom

Het jodendom is de oudste monotheïstische religie, ontstaan in het Midden-Oosten. Er is geen duidelijke stichter, maar Abraham en Mozes zijn centrale figuren. Belangrijke stromingen zijn het orthodoxe en liberale jodendom. Er zijn wereldwijd ca. 14 miljoen joden, vooral in Israël en de Verenigde Staten.

Chai Davidsster

TNCH (**Tenach**) met drie delen:

1. Thora (de Wetten)
2. Nebi'im (de Profeten)
3. Chetoebim (Geschriften)

Hebreeuws, Jiddisch

Daarnaast **mondelijke Thora**: doorgaand commentaar op de schriftelijke Tora, o.a. geschreven in de **Talmoed**.

Het afbeelden van God is verboden, dat wordt gezien als afgoderij

Messias: joden geloven in de afkomst van een Messias

Jood en jood: hoofdletter Jood verwijst naar het Joodse volk en cultuur, terwijl jood met kleine letter een religieuze aanduiding is.

Koosjer: rein eten, gemaakt volgens de joodse wetten

Verbond: God heeft met de joden een verbond gesloten.

JHWH: joodse benaming van God

Halacha: de geboden en verboden die God aan het Joodse volk heeft gegeven, beschreven in de Thora en Talmoed.

Synagoge. De Westmuur/Klaagmuur in Jeruzalem, Israël

Sabbat: van vrijdagavond tot zaterdagavond de rustdag.

Kleding: kippa/keppel voor mannen, in liberale stromingen ook door vrouwen gedragen.

Voedsel: koosjer; o.a. geen varkensvlees, vlees en melk gescheiden houden

Vasten: vooral op **Jom Kippoer**

Jom Kippoer: Gmar Chatima Tova / nog vele jaren

Rosj Hasjana: Shana Tova (goed jaar)

Chanoeka/Pesach/Poerim: Chag Sameach (een vrolijk feest)

- Leerlingen kunnen minder energie hebben op en rond **Jom Kippoer**
- Afwezigheid op belangrijke feestdagen
- Mogelijkheid/verlof voor **Kaddisj** bidden bij overlijden van familie
- Respect voor **religieuze kleding**
- Let op **koosjer eten** bij gezamenlijke activiteiten; snoep varkensgelatinevrij.
- Alert zijn op **antisemitisme**
- Vermijd de term 'Oude Testament' wanneer het over de TNCH gaat, dat verwijst naar het christendom.

Judaism

Judaism is the oldest monotheistic religion, originating in the Middle East. There is no clear founder, but Abraham and Moses are central figures. Important movements are Orthodox and Liberal Judaism. There are about 14 million Jews worldwide, mainly in Israel and the U.S.A.

Chai Star of David

TNCH (**Tanakh**) with three parts:

1. Torah (de Laws)
2. Nevi'im (the Prophets)
3. Ketuvim (Writings)

Hebrew, Yiddish

Additionally, **the Oral Torah**: ongoing commentary on the written Torah, e.g., written in the **Talmud**.

Depicting God is forbidden, this is seen as heresy

Messiah: Jews believe in the coming of a Messiah

Being Jewish is both an **ethnicity** and a **religion**, not everyone who is ethnically Jewish is a follower of Judaism and vice versa.

Kosher: pure food, made according to Jewish laws

Covenant: God has made a covenant with the Jewish people.

JHWH: Jewish name for God.

Halacha: the commandments and prohibitions God gave to the Jewish people, described in the Torah and interpreted by rabbis.

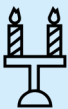
Synagogue, Western Wall in Jerusalem, Israel

Sabbath: day of rest from Friday evening to Saturday evening.

Clothing: kippah/yarmulke for men, in liberal movements also worn by women

Food: kosher; e.g., no pork, keeping meat and dairy separate

Fasting: especially on **Yom Kippur**

Yom Kippur: Gmar Chatima Tova / many more years

Rosh Hashanah: Shana Tova (good year)

Hanukkah/Passover/Purim: Chag Sameach (a happy celebration)

- Possibly less energy during **Yom Kippur**
- Absence on important Jewish holidays
- Possibility/leave for **Kaddish** prayer upon death of a family member
- Respect for wearing **religious clothing**
- Be mindful of **kosher food** during group activities; candies should be free of pork gelatin
- Be alert to **antisemitism**
- Avoid the term 'Old Testament' when referring to the Tanakh, as that refers to Christianity

Islam

De islam ontstond in de 7e eeuw in Mekka. Mohammed wordt gezien als de laatste profeet van God. Belangrijke stromingen zijn soennisme, sjiïsme en soefisme. Er zijn wereldwijd ca. 1,8 miljard moslims, vooral in het Midden-Oosten, Noord-Afrika en Azië.

Halve maan en ster

Koran, Hadith

Arabisch

Het afbeelden van God en de profeet is verboden, wordt gezien als afgoderij

Allah: Arabisch voor God

Vijf Zuilen: vijf kernpunten van de islam; geloofsbelijdenis, gebed, aalmoes, vasten en bedevaart

Fatwa: religieus juridisch advies

Hadith: uitleg en overleveringen van de profeet Mohammed, dient als een morele en religieuze leiding

Halal: rein

Haram: onrein

Iftar: het breken van het vasten

Moskee, Mekka, Medina, Jeruzalem

5 dagelijkse gebeden. Bidden naar het Oosten (Mekka) toe.

Janmua: vrijdaggebed

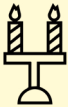
Janaza: gebed voor overledenen in de moskee, laatste afscheidsritueel

Kleding: vaak bescheiden, hijab. Strengere tradities: boerka of nikaab

Voedsel: halal eten, geen varkensvlees of alcohol

Vasten: Ramadan (zonsopgang tot zonsondergang)

Henna: voor feestelijke gelegenheden, zoals bruiloften

Ramadan Mubarak

Eid Mubarak

- Tijdens **Ramadan** minder energie en concentratie.
- Afwezigheid met belangrijke feestdagen
- Respect voor hoofddoek en andere kledingvoorschriften
- Mogelijkheid voor bidden, gebedsruimte en rituele wassing
- Respecteer dat sommige moslims liever geen hand geven aan iemand van het andere geslacht
- Hijab is de gangbare term voor hoofdbedekking, de term hoofddoek wordt minder gewaardeerd
- Let op **islamofobie**

Islam

Islam arose in the 7th century in Mecca. Muhammad is seen as the last prophet of God. Important movements are Sunnism, Shiism, and Sufism. There are about 1.8 billion Muslims worldwide, mainly in the Middle East, North Africa, and Asia.

Crescent moon and star

Quran, Hadith

Arabic

Depicting God is forbidden, this is seen as heresy

Allah: Arabic for God

Five Pillars: five core points of Islam; declaration of faith, prayer, almsgiving, fasting, and pilgrimage

Fatwa: religious legal advice

Hadith: explanations and traditions of the Prophet Muhammad, serving as moral and religious guidance

Halal: pure

Haram: impure

Iftar: breaking the fast

Mosque, Mecca, Medina, Jerusalem

5 daily prayers. Praying facing East (towards Mecca)

Janmu'ah: Friday prayer

Janaza: prayer for the deceased in the mosque, final farewell ritual

Clothing: often modest, hijab. Stricter traditions: burqa or niqab

Food: halal food, no pork or alcohol

Fasting: Ramadan (from sunrise to sunset)

Henna: for festive occasions, such as weddings

Ramadan Mubarak

Eid Mubarak

- Less energy and concentration during **Ramadan**
- Absence on important holidays
- Respect voor hoofddoek en andere kledingvoorschriften
- Respect for headscarf and other dress codes
- Respect that some Muslims prefer not to shake hands with someone of a different sex
- Hijab is the common term for head covering; the term headscarf is less appreciated
- Be alert to **islamophobia**

Hindoeïsme

Het hindoeïsme is de oudste nog bestaande religie, ontstaan rond 2000 v. Chr. in India. Er is geen stichter; de religie ontwikkelde zich uit de Veda-tradities. Stromingen zijn Vaishnavisme, Shaivism en Shaktisme. Er zijn ca. 1 miljard hindoes, vooral in India en Nepal.

Om-teken

Swastika

Veda's, Upanishads, Mahabharata - Bhagavad Gita, Ramayana.

Sanskriet

Brahman: het eeuwige, oneindige en allesomvattende principe, universele bewustzijn

Atman: De individuele ziel of het ware zelf

Samsara: cyclus van geboorte, dood en reïncarnatie

Reïncarnatie: ziel wordt na de dood herboren in een ander lichaam

Karma: de wet van oorzaak en gevolg, daden hebben gevolgen in dit leven of toekomstige levens.

Moksha: verlossing uit Samsara, de eenwording met Brahman

Dharma; morele orde, plicht of levenspad van een individu

Trimutri; drie hoofgoden die samen de kosmische functies vertegenwoordigen:

Brahman – de schepper

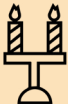
Vishnu – de beschermer

Shiva – de vernietiger

Avatar: goddelijke incarnatie op aarde

Mandir/tempel, Ganges-rivier, veel lokale heilige plaatsen

Dagelijkse **puja** (thuisritueel)

Kleding: **sari, dhoti, tilak** of **bindi** op voorhoofd

Henna: voor feestelijke gelegenheden, zoals bruiloften

Met Diwali; **Shubh Diwali** (gelukkig Diwali)

Met Holi; **Shubh Holi** (gelukkig nieuwjaar)

Met Navaratri; **Shub Durga Puja** (fijne Navaratri)

Met Krishna Janmastami; **fijne Janmastami**

Met Rama Navami; **fijne Rama Navami**

- Afwezigheid bij belangrijke feesten
- Respecteer **vegetarisme** en **geen rundvlees** (let op gelatine)

Hinduism

Hinduism is the oldest still existing religion, originating around 2000 BCE in India. There is no clear founder; the religion developed from the Vedic traditions. Movements are Vaishnavism, Shaivism, and Shaktism. There are about 1 billion Hindus, mainly in India and Nepal.

Om-teken

Swastika

Veda's, Upanishads, Mahabharata -
Bhagavad Gita, Ramayana.

Sanskrit

Brahman: the eternal, infinite, and all-encompassing principle, universal consciousness

Atman: the individual soul or true self

Samsara: cycle of birth, death, and reincarnation

Reincarnation: soul is reborn in another body after death

Karma: the law of cause and effect, actions have consequences in this life or future lives

Moksha: liberation from Samsara, the union with Brahman

Dharma: moral order, duty, or life path of an individual

Trimutri: three main gods who together represent the cosmic functions:

Brahma – the creator

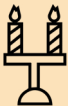
Vishnu – the preserver

Shiva – the destroyer

Avatar: divine incarnation on earth

Mandir/temple, Ganges-river, many local holy places

Daily **puja** (home ritual)

Clothing: **sari**, **dhoti**, **tilak** or **bindi** on the forehead

Henna: for festive occasions, such as weddings

For Diwali; **Shubh Diwali** (Happy Diwali)

For Holi: **Shubh Holi** (Happy New Year)

For Navaratri; **Shub Durga Puja** (Happy Navaratri)

For Krishna Janmastami; **Happy Janmastami**

For Rama Navami; **Happy Rama Navami**

- Absence during important festivals
- Respect **vegetarianism** and **no beef** (be mindful of gelatin)

Boeddhisme

Het boeddhisme ontstond in de 5e eeuw v. Chr. in India, gebaseerd op de leer van Siddharta Gautama (Boeddha). Stromingen zijn Theravada, Mahayana, Vajrayana en het moderne Navayana. Er zijn ca. 500 miljoen boeddhisten, vooral in Azië, maar groeiend in het Westen.

Dharmawiel Lotusbloem

Tripitaka (Pali-canon)

Pali, Sanskriet

Dharma: verwijst naar de leer van de Boeddha

Karma: de wet van oorzaak en gevolg, daden hebben gevolg in dit leven of toekomstige levens.

Samsara: cyclus van geboorte, dood en reïncarnatie

Reïncarnatie: ziel wordt na de dood herboren in een ander lichaam

Nirvana: dimensie van verlichting

Verlichting: verlost zijn van het lijden door **samsara**.

Boeddha's: **Gautama Boeddha** is slechts onderdeel van een cyclus van boeddha's. De volgende Boeddha zal **Maitreya** heten.

Bodhisvatta: iemand die dicht bij verlichting is en anderen helpt verlichting te bereiken.

Dharmawiel: 8-spakig wiel die de elementen van het Edele Achtvoudige Pad van de Boeddha vertegenwoordigen.

Puja: dienst

Stupa (reliëkhouders), Bodhi boom, tempels, bedevaartsplaats **Bodhgaya**.

In het Westen; vaak meditatie i.p.v. vast gebed. In het Oosten focus op recitaties en mantra's.

Voeding: vaak **vegetarisch** wegens respect voor leven, soms ook het vermijden van 'de vijf prikkelende kruiden'; knoflook, ui, sjalotten, bieslook en prei.

In Azië focus op de **Vier Edele Waarheden**; oplossing om uit het lijden verlost te worden. Westen richt de praktijk zich op wat er voor de dood komt, grotere focus op meditatie, stress en burn-out preventie

Fijne Vesak/ Ik wens dat je leven gevuld is met liefde en licht

Losar: Tashi Delek

Ik wens je een goede **Magha Puja/Asalha Puja**

- Afwezigheid bij belangrijke feestdagen
- Respect voor meditatie en geweldloosheid (bijv. bij dierproeven)

Buddhism

Buddhism arose in the 5th century BCE in India, based on the teachings of Siddhartha Gautama (Buddha). Movements are Theravada, Mahayana, Vajrayana, and the modern Navayana. There are about 500 million Buddhists, mainly in Asia, but growing in the West.

Dharma wheel Lotus flower

Tripitaka (Pali-canon)

Pali, Sanskrit

Dharma: refers to the teachings of the Buddha

Karma: the law of cause and effect, actions have consequences in this life or future lives

Samsara: cycle of birth, death, and reincarnation

Reincarnation: soul is reborn in another body after death

Nirvana: dimension of enlightenment

Enlightenment: being freed from suffering through **samsara**.

Buddhas: **Gautama Buddha** is only part of a cycle of buddhas. The next Buddha will be called **Maitreya**.

Bodhisvatta: someone who is close to enlightenment and helps others achieve enlightenment

Dharma wheel: 8-spoked wheel representing the elements of the Noble Eightfold Path of the Buddha

Puja: service

Stupa (reliquary), Bodhi tree, temples, , pilgrimage site **Bodhgaya**.

In the West: often a focus on meditation instead of fixed prayer. In the East, often focus on recitations and mantras

Food: often **vegetarian** out of respect for life, sometimes also avoiding ‘the five pungent spices’: garlic, onion, shallots, chives, and leeks

In Asia; focus on the **Four Noble Truths**; solution to be freed from suffering. In the West; practice focuses on what comes before death, with greater emphasis on meditation, stress, and burnout prevention

Happy Vesak/I wish your life to be filled with love and light

Losar: Tashi Delek

I wish you a good **Magha Puja/Asalha Puja**

- Absence during important holidays
- Respect for meditation and nonviolence (e.g., in animal testing)

Christendom	
Anglicanisme	Engelse staatskerk ontstaan tijdens de Reformatie, met zowel protestantse als katholieke trekken
Baptisten	Protestante stroming die de volwassenendoop centraal stelt
Calvinisme	Protestantse stroming van Johannes Calvijn, met nadruk op Gods soevereiniteit en predestinatieleer
Charismatische beweging	Moderne stroming met nadruk op de ervaring van de Heilige Geest
Evangelisch	Beweging die de persoonlijke relatie met Jezus en Bijbelgetrouw geloof benadrukt
Gereformeerd	Nederlandse variant van het calvinisme, sterk gericht op de Bijbel en een strikte levenswijze
Jehova's Getuigen	Groep die de komst van Gods Koninkrijk verwacht en bekendstaat om actief zendings- en missionarisch werk.
Lutheranisme	Protestantse stroming gebaseerd op Maarten Luther, met nadruk op geloof alleen (sola fide)
Methodisme	Stroming uit Engeland met nadruk op persoonlijke heiliging en sociale gerechtigheid
Mormonisme	Ontstaan in de 19e eeuw in de VS, centraal staat het Boek van Mormon naast de Bijbel. Geopenbaard aan Joseph Smith
Oecumenische beweging	Samenwerking tussen verschillende kerken
Oud-katholicisme	Katholieke stroming afgesplitst na 19e eeuw, zonder pauselijke onfeilbaarheid.
Orthodoxie	Oosters christendom met liturgie en traditie centraal, o.a. Grieks-orthodox en Russisch-orthodox
Pinksterbeweging	Charismatische stroming die nadruk legt op de Heilige Geest en gaven zoals tongentaal, bezetenheid
Presbyteria-nisme	Calvinistische stroom uit Schotland, bestuurd door gekozen ouderlingen (presbyters)
Protestantisme	Verzamelnaam voor vele kerken en stromingen die tijdens en na de reformatie ontstonden. Nadruk op de Bijbel en geloof alleen.
Rooms-katholicisme	Grootste christelijke stroming, geleid door de paus in Rome/Vaticaanstad
Zevendedags-adventisten	Kerk die de spoedige wederkomst van Christus verwacht en de sabbat (zaterdag) viert

Islam	
Jihadisme	Extremistische stroming die de jihad (strijd) vooral militair interpreteert. Wordt vaak gekoppeld aan politieke ideologie en geweld, en door de meeste moslims afgewezen.
Soefisme	Mystieke stroming binnen de islam, gericht op de innerlijke ervaring van God
Soennisme	Grootste stroming, volgt de traditie van de profeet en de eerste vier kaliefen
Sjiïsme	Stroming die het leiderschap van de profeet via zijn familie (imams) erkent

Hindoeïsme	
Shaivismisme	Aanbidding van Shiva
Shaktisme	Verering van de godin (Shakti, Durga, Kali)
Vaishnavisme	Aanbidding van Vishnu en zijn avatars, zoals Krishna
Smartisme	Stroming die meerdere goden combineert als uitdrukking van een enkele Brahman

Boeddhisme	
Mahayana	Grootste tak, met nadruk op compassie en het ideaal van de Bodhisvatta
Navayana	Moderne hervormingsbeweging
Theravada	Oeroude stroming, nadruk op individuele verlichting
Vajrayana	Tibetaanse traditie met rituelen, mantra's en leringen van lama's

Jodendom	
Liberaal	Moderne stroming die de traditie combineert met aanpassing aan de moderne tijd
Orthodox	Stroming die strikt vasthoudt aan de Thora en rabbijnse traditie
Kabbala	Joodse mystieke traditie, in moderne wereld vaak ook in populatuur aanwezig
Zionisme	Beweging en ideologie die een Joods thuisland ondersteunt

Anders	
Agnosticisme	Levenshouding die stelt dat men het bestaan van God niet kan bewijzen of ontkennen
Animisme	Geloof dat natuur en objecten bezielde zijn
Atheïsme	Overtuiging dat er geen god(en) bestaan
Confucianisme	Chinese filosofie met nadruk op ethiek, orde en respect
Deïsme	Geloof dat God de wereld heeft geschapen, maar zich er niet langer mee bemoeit
Humanisme	Seculiere levensbeschouwing
Neo-Paganisme	Ook bekend als wicca, herleving van oude natuurreligies
New Age	Mengvorm van meditatie, astrologie, energiepraktijken
Pastafarianisme	Kerk van het vliegend spaghettimonster, jonge religie die zich op het randje van seculier en religieus bevindt
Rastafarisme	Afro-Caribische religie die Haile Selassie vereert en verbonden is met reggae-cultuur
Satanisme	Moderne stroming die satan symbool gebruikt voor vrijheid, rebellie of zelfbeschikking
Shinto	Japanse natuurreligie met voorouder en kami (god) -verering
Sikhisme	Religie uit India die de eenheid van God en gelijkheid benadrukt. Combineert elementen uit islam en hindoeïsme, te herkennen aan het dragen van een tulband.
Theosofie	Spirituele stroming ontstaan in de 19e eeuw, die Oosterse en Westerse religies combineert
Vrijmetselarij	Spirituele broederschap die morele ontwikkeling en symbolische rituelen gebruikt
Voodoo	Afro-Caribische religie die elementen van Afrikaanse tradities en katholicisme mengt
Winti	Afro-Surinaamse religie, gekenmerkt door geestenverering en rituelen.
Zoroastrisme	Oud-Perzische religie van Zarathustra, gericht op de strijd tussen goed en kwaad

Christianity	
Anglicanism	English state church originated during the Reformation, with both Protestant and Catholic features
Baptists	Protestant movement that centers adult baptism
Calvinism	Protestant movement of John Calvin, emphasizing God's sovereignty and predestination doctrine
Charismatic movement	Modern movement emphasizing the experience of the Holy Spirit
Evangelical	Movement that emphasizes personal relationship with Jesus and Bible-faithful belief
Reformed	Dutch variant of Calvinism, strongly focused on the Bible and strict lifestyle
Jehova's Witnesses	Group that expects the coming of God's Kingdom and is known for active missionary and evangelization work
Lutheranism	Protestant movement based on Martin Luther, emphasizing faith alone (sola fide)
Methodism	Movement from England emphasizing personal sanctification and social justice
Mormonism	Originated in 19th century USA, centers on the Book of Mormon alongside the Bible. Revealed to Joseph Smith
Ecumenical movement	Cooperation between different churches
Old Catholicism	Catholic movement split off after 19th century, without papal infallibility
Orthodoxy	Eastern Christianity with liturgy and tradition central, including Greek Orthodox and Russian Orthodox
Pentecostal movement	Charismatic movement emphasizing the Holy Spirit and gifts such as speaking in tongues, possession
Presbyterianism	Calvinist stream from Scotland, governed by elected elders (presbyters)
Protestantism	Collective name for many churches and movements that arose during and after the Reformation. Emphasis on the Bible and faith alone
Roman Catholicism	Largest Christian movement, led by the Pope in Rome/Vatican City
Seventh-day Adventists	Church that expects the imminent second coming of Christ and celebrates the Sabbath (Saturday)

Islam	
Jihadism	Extremist movement that interprets jihad (struggle) primarily militarily. Often linked to political ideology and violence, and rejected by most Muslims
Sufism	Mystical movement within Islam, focused on the inner experience of God
Sunnism	Largest movement, follows the tradition of the prophet and the first four caliphs
Shiism	Movement that recognizes the leadership of the prophet through his family (imams)

Hinduism	
Shaivism	Worship of Shiva
Shaktism	Veneration of the goddess (Shakti, Durga, Kali)
Vaishnavism	Worship of Vishnu and his avatars, such as Krishna
Smartism	Movement that combines multiple gods as expression of a single Brahman

Buddhism	
Mahayana	Largest branch, emphasizing compassion and the ideal of the Bodhisattva
Navayana	Modern reform movement
Theravada	Ancient movement, emphasis on individual enlightenment
Vajrayana	Tibetan tradition with rituals, mantras, and teachings of lamas

Judaism	
Liberal	Modern movement that combines tradition with adaptation to modern times
Orthodox	Movement that strictly adheres to the Torah and rabbinical tradition
Kabbalah	Jewish mystical tradition, often present in pop culture in the modern world
Zionism	Movement and ideology that supports a Jewish homeland

Other	
Agnosticism	Life attitude that states that one cannot prove or deny the existence of God
Animism	Belief that nature and objects are animated/ensouled
Atheism	Conviction that no god(s) exist
Confucianism	Chinese philosophy emphasizing ethics, order, and respect
Deism	Belief that God created the world but no longer interferes with it
Humanism	Secular worldview
Neo-Paganism	Also known as Wicca, revival of ancient nature religions
New Age	Mixture of meditation, astrology, energy practices
Pastafarianism	Church of the Flying Spaghetti Monster, young religion that exists on the edge of secular and religious
Rastafarism	Afro-Caribbean religion that venerates Haile Selassie and is connected to reggae culture
Satanism	Modern movement that uses Satan as symbol for freedom, rebellion, or self-determination
Shinto	Japanese nature religion with ancestor and kami (God) worship
Sikhism	Religion from India that emphasizes the unity of God and equality. Combines elements from Islam and Hinduism, recognizable by wearing a turban
Theosophy	Spiritual movement originated in the 19th century, combining Eastern and Western religions
Freemasonry	Spiritual brotherhood that uses moral development and symbolic rituals
Voodoo	Afro-Caribbean religion that mixes elements of African traditions and Catholicism
Winti	Afro-Surinamese religion, characterized by spirit worship and rituals
Zoroastrianism	Ancient Persian religion of Zarathustra, focused on the struggle between good and evil

Feestdagenkalender

Jodendom	Pesach	15-22 Nisan (maart/april)	Herdenking van de uittocht uit Egypte
	Sjaveot	50 dagen na Pesach (mei/juni)	Wekkenfeest, ontvangst van de Thora
	Rosj Hasjana	1-2 Tisri (sept/okt)	Joods nieuwjaar
	Jom Kipoer	10 Tisri (sept/okt)	Grote verzoendag, dag van vasten en gebed
	Soekot	15-22 Tisri (sept/okt)	Loofhuttenfeest, herdenking tocht door de woestijn
	Chanoeeka	25 Kislev – 2 Tevet (nov/dec)	Lichtfeest, herdenking herinwijding tempel
	Poerim	14 Adar (februari/maart)	Joods Camavaal/Lotenfeest
Christendom	Carnaval	Dagen voor Aswoensdag (7 weken voor Pasen)	Feestperiode voorafgaand aan de vastentijd
	Goede Vrijdag	Vrijdag voor Pasen	Herdenking kruisiging van Jezus
	Pasen	Eerste zondag na de eerste volle maan na 21 maart	Opstanding van Jezus uit de dood
	Hemelvaart	40 dagen na Pasen	Jezus keert terug naar de hemel
	Pinksteren	50 dagen na Pasen	Komst van de Heilige Geest op aarde
	Allerheiligen	1 november	Herdenking van alle heiligen
	Allerzielen	2 november	Herdenking van alle overledenen
	Kerstmis	25 december (7 januari bij Orthodoxie)	Geboorte van Jezus Christus
Islam	Ramadan	9e maand van de Islamitische kalender	Vastenmaand, van zonsopgang tot zonsondergang
	Eid al-Fitr	1 Shawwal (einde Ramadan)	Suikerfeest, feest na de vastenmaand
	Eid al-Adha	10 Dhu al-Hijjah	Offerfeest, herdenking Abraham
	Islamitisch nieuwjaar	1 Muharrom	Begin van het islamitische jaar
	Mawlid an-Nabi	12 Rabi' al-awwal	Geboortedag van de profeet Mohammed
Hindoeïsme	Makar Sankranti	14 januari	Begin van de oogsttijd
	Holi	Volle maan in februari/maart	Lentefeest met kleurenpoeder, nieuwjaarsviering
	Rama Navami	9e dag lichte helft van Chaitra (maart/april)	Geboortedag van Rama
	Krishna Janmashtami	8e dag donkere helft van Bhadrapada (augustus)	Geboortedag van Krishna
	Navaratri/Durga Puja	Negen nachten in september/oktober	Feest voor godin Durga
	Diwali	Nieuwe maan in oktober/november	Lichtfeest, overwinning van het goede op het kwade
Boeddhisme	Magha Puja	Volle maan in februari/maart	Herdenking van bijeenkomst van 1250 monniken
	Vesak	Volle maan in mei	Geboorte, verlichting en overlijden van de Boeddha
	Asalha Puja	Volle maan in juli	Herdenking eerste preek van de Gautama Boeddha
	Kathina	Oktober/november na het regenseizoen	Einde retraiteperiode monniken
	Losar	Eerste dag van de eerste maand Tibetaanse kalender (februari/maart)	Tibetaans nieuwjaar

Holiday Calendar

Judaism	Passover	15-22 Nisan (March/April)	Commemoration of the Exodus from Egypt
	Shavuot	50 days after Passover (May/June)	Festival of Weeks, receiving of the Torah
	Rosh Hashanah	1-2 Tishri (Sept/Oct)	Jewish New Year
	Yom Kippur	10 Tishri (Sept/Oct)	Day of Atonement, day of fasting and prayer
	Sukkot	15-22 Tishri (Sept/Oct)	Feast of Tabernacles, commemoration march through desert
	Hanukkah	25 Kislev – 2 Tevet (Nov/Dec)	Festival of Lights, rededication of the Temple
Christianity	Purim	14 adar (Feb/March)	Jewish Carnival / Festival of Lots
	Carnival	Days before Ash Wednesday (7 weeks before Easter)	Festival period before fasting
	Good Friday	Friday before Easter	Commemoration of the crucifixion of Jesus
	Easter	First Sunday after the first full moon after March 21	Resurrection of Jesus from the dead
	Ascension	40 days after Easter	Jesus returns to heaven
	Pentecost	50 days after Easter	Ascendance of the Holy Spirit on earth
	All Saints' Day	1 November	Remembrance of all saints
	All Souls' Day	2 November	Remembrance of the deceased
	Christmas	25 December (7 Jan in Orthodoxy)	Birth of Jesus Christ
	Islam	Ramadan	9th month of Islamic calendar
Eid al-Fitr		1 Shawwal (end of Ramadan)	Festival of Breaking the Fast, celebration after Ramadan
Eid al-Adha		10 Dhu al-Hijjah	Festival of Sacrifice, commemorates Abraham
Islamic New Year		1 Muharram	Beginning of the Islamic year
Mawlid an-Nabi		12 Rabi' al-awwal	Birth day of the Prophet Muhammad
Hinduism		Makar Sankranti	14 January
	Holi	Full moon in Feb/March	Spring festival with colored powder, New Year celebration
	Rama Navami	9th day of the light half of Chaitra (March/April)	Birth day of Rama
	Krishna Janmashtami	8th day of the dark half of Bhadrapada (August)	Birth day of Krishna
	Navaratri/Durga Puja	Nine nights in Sept/Oct	Festival for goddess Durga
	Diwali	New moon in Oct/Nov	Festival of Lights, victory of good over evil
Buddhism	Magha Puja	Full moon in Feb/March	Commemoration of gathering of 1250 monks
	Vesak	Full moon in May	Birth, enlightenment, and passing of the Buddha
	Asalha Puja	Full moon in July	Commemoration of Buddha's first sermon
	Kathina	Oct/Nov after the rainy season	End of monks' retreat period
	Losar	1st day of the first month of the Tibetan calendar (Feb/March)	Tibetan New Year